

ZBIGNIEW ŻOŁNIERKIEWICZ
**BRACHTWA ORAZ STOWARZYSZENIA RELIGIJNE I
ŚWIECKIE W ZBĄSZYNIU W LATACH MIĘDZYWOJEN-
NYCH.**

W oparciu o posiadaną prasę przedwojenną, oraz inne dokumenty z prywatnego archiwum pragnę przypomnieć jakie organizacje działały na terenie Zbąszynia w latach przedwojennych.

W oparciu o „Tygodnik Parafji Zbąszyńskiej” z 1931 r. w Zbąszyniu istniały następujące bractwa religijne:

L.p.	Nazwa	Liczba członków
Bractwa religijne		
1	Żywy Różaniec Matek (120 róż)	1800
2	Żywy Różaniec Mężczyzn (36 róż)	540
3	Żywy Różaniec Panien (73 róże)	1095
4	Żywy Różaniec Młodzieńców (15 róż)	225
5	Różaniec Niemców Katolików (5 róż)	75
6	Arcybractwo Straży Honorowej	700
7	Trzeci Zakon św. Franciszka	29
8	Bractwo Wstrzemięźliwości	95
Stowarzyszenia religijne		
1	Liga Katolicka	54
2	Katolickie Stowarzyszenie Robotników Polskich	280
3	Stowarzyszenie Kobiet Pracujących „Jedność”	275
4	Towarzystwo Młodzieży Polskiej w Zbąszyniu	75
5	Towarzystwo Młodzieży Polskiej w Nowym Dworze	37
6	Towarzystwo Młodych Polek	40
7	Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a’Paulo	105
8	Chór Kościelny św. Cecylii	59
9	Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary św.	685
10	Stowarzyszenie Dzieciństwa Pana Jezusa	360

Istniały też organizacje świeckie, ale liczby ich członków nie udało się ustalić:

1. Harcerze.
2. Klub sportowy „Obra”.
3. Klub Tenisowy (najlepszymi graczami byli: Stachecki, Pomesny, Binder, Niedbałówna)
4. Stowarzyszenie Byłych Członków Ubezpieczeń Społecznych w Niemczech, Oddział w Zbąszyniu.
5. Towarzystwo Kolejowe (założone przez naczelnika PKP Marciniaka).
6. Towarzystwo Pomocy dla Emigrantów (dysponowało schroniskiem w budynku dworcowym).
7. Towarzystwo Powstańców i Wojaków.
8. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” (założone w 1921 r.).
9. Związek Obrony Kresów Zachodnich.
10. Wojskowe Przystosowanie Kolejowe (założone przez naczelnika PKP Marciniaka). W latach późniejszych przekształciło się w KPW – Kolejowe Przystosowanie Wojskowe.
11. Związek Byłych Uczestników Powstania Narodowego.
12. Związek Podoficerów Rezerwy.
13. Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet.
14. Związek Strzelecki.
15. Bractwo Kurkowe.
16. Towarzystwo Byłych Hallerczyków.
17. Towarzystwo Czytelni Ludowych.
18. Liga Obrony Powietrznej i Przeciwlotniczej.
19. Orłęta przy Związku Strzeleckim.

W ramach Kolejowego Przystosowania Wojskowego (KPW) działał najsilniejszy klub sportowy w Zbąszyniu z sekcjami: lekkoatletyczną, koszykówki i szczypiorniaka (piłka ręczna). Sekcja lekkoatletyczna była trenowana przez Karola Hoffmanna – mistrza Polski w skoku w dal, a później w latach powojennych przez długi okres prowadził gimnastykę poranną w radiu. Przyjeżdżał w każdy piątek na treningi do KPW Zbąszyń, a sam był członkiem KPW Poznań. Do najlepszych zawodników w KPW Zbąszyń i jednym z najlepszych w Wielkopolsce należeli Jan Mai – sprinter, Franciszek Pawelski – sprinter, Alfons Król – biegi długie, Zbigniew Żołnierkiewicz – sprint i skoki.

KPW posiadało bardzo silną drużynę koszykówki i szczypiorniaka (piłka ręczna), a najlepszymi zawodnikami byli: Leon Judka, Józef Sobiech, Jan Mai, Zbigniew Żołnierkiewicz. Głównym kierownikiem KPW i opiekunem - całkowicie sercem i duszą oddany - Łukasz Szefer.

Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet założony został w dniu 1 marca 1931 roku przez moją matkę Zofię Żołnierkiewiczową (szczegółowe dane zawarte są w; „Kurjer Zachodni” nr 74 z dnia 16.09.1931). ZPOK prowadził między innymi działalność charytatywną. W 1931 r. dożywiano w szkole 160 dzieci (mleko), rozdano tzw. „święconkę” 180 bezrobotnym, ubrano 5 dziewcząt i 1 chłopca do I komunii św., rozdano bezpłatnie 50 śpiewników kościelnych biednym dzieciom, organizowano półkolonie dla miejscowych dzieci, a także kolonie dla polskich dzieci ze Śląska.

Związek Strzelecki zrzeszał starszych obywateli i starszą młodzież, natomiast dzieci należały do „Orląt”. Świetlica Związku mieściła się przy ul. Batorego w pomieszczeniu zajmowanym obecnie przez Bank Spółdzielczy.